

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Ksiądz Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 8\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płać się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płać znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornał polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańkiego, Krzyżanowskiego, Kubisa, Majewskiego, w księgarni Dr Rydygiera

Rocznice

wychodźstwa polskiego w Brazylii

Mam na myśli rocznice kolonij polskich i parafij polskich.

W roku 1872 zaczęła się emigracja polska do Brazylii i osiadła w okolicach Kurytyby. Od tego czasu napływały nowe rzesze wychodźstwa i prąd ten trwa nieprzerwanie po dzień dzisiejszy. Jedne kolonie istnieją od lat 50, inne od 30, jeszcze inne są nowszej daty. Tu i ówdzie obchodzi się jubileusz 50, lub 25-lecia uroczystości. Ale nie powiano się poprzestać na urządzeniu uroczystości jednodniowej, po której pozostają tylko niki wspomnienia dla uczestników i sprawozdanie z święta w dziennikach. Nie jestże to za mało?

Trzeba by pomyśleć o czymś trwałszym. Będzie to monografia, broszura o kolonij.

Taka broszura 50, 25 a nawet dziesięciolecia mogłaby się stać okazją do przeglądu całej dotychczasowej żmudnej i ciężkiej pracy włożonej przez naszych kolonistów w puszcze i w ziemi brazylijskiej, historii początków i rozwoju osiedli polskich, a przeto wskazówką dla wielu innych, by mogli korzystać z doświadczeń innych, a nie potrzebowali tych samych wynalazków rozpoczynać ciągle na nowo.

Wiem dobrze, że taka monografia domaga się znacznego nakładu pracy i pieniędzy; pracy w zebraniu materiałów i w zredagowaniu, pieniędzy na druk, papier, klisze. Ale ani jedno ani drugie nie może sta-

nowić trudności tak wielkiej, ażeby ich nie można pokonać. Oczywiście jedno i drugie nie da się zrobić w ostatniej chwili, ale musi być gromadzone już w rok, w dwa lata przed rocznicą. Może to uskutecznić bardzo łatwo komitet, któryby się zawiązał specjalnie w tym celu w dwa lata przed obchodem. — Redakcję wykonać musi jeden tylko umysł, jedno pióro. Jako wzór monografii uważam broszurę wydaną przed rokiem na rocznicę 25-lecia niemieckiej kolonii Serro Azul w stanie Rio Grande do Sul.

W ciągu swych licznych podróży po kolonjach polskich w Brazylii stwierdziłem, że tradycje są bardzo żywe, starzy chętnie opowiadają o swoich przeżyciach, pamiętają je dobrze, rozwój kolonij jest podziwiania godnym, przedsiębiorczość jednostek nadzwyczajna, hart i siła woli, wytrwałość w pracy i rezultaty osiągnięte naprawdę takie, że zasługują na uwiecznienie i na postawienie za wzór młodszemu pokoleniu. Z podziwem patrzałem na pracę księdza Bayera dla dobra kolonij i na wzorowe gospodarstwo p. Gembarowskiego w Thomas Coelho, na przepiękne rezultaty wysiłków oświatowych Sióstr Miłosierdzia w Abranoches w Paraná, z uznaniem byłem i jestem dla Muszyńskich i Młotkowskich w Treze de Maio, dla zasług Stodolnego i Babińskiego w Rio de Peixe dla kolonistów.

W Hortencji, w Barro i Balizie podziwiałem przywiązanie do wiary ojców naszych w Tres Arroios, cieszyłem się szczerze zwartością i zgodną pracą naukowców w Guarany, widziałem wybitnych rodaków w Porto Alegre, którzy dzięki inteligencji i pracowitości dorobili się znacznego majątku, zdumiony byłem, że w Camaquã całe kupiectwo i rzemiosło jest w rękach polskich a linje autobusowe do Porto Alegre do Pelotas i Rio Grande, do Rio Pardo należą do właścicieli polskich, a w São Feliciano znalazłem wzorowo zorganizowaną czysto polską kolonję dzięki inicjatywie kierowniczej księdza Zajkowskiego.

Wymieniłem tylko parę szeregów. Ale — czy ten cały dorobek kulturalny i ekonomiczny wychodźstwa miałyby zatonąć w morzu zapomnienia?

Twórzmy monografie poszczególnych kolonij polskich. Rocznice kolonij, rocznice parafij polskich niech będą obchodzone uroczysto, ale przede wszystkim niech staną się okazją do gromadzenia materiałów i do wydania monografii o historii i obecnym stanie kolonij polskich, przynajmniej najwybitniejszych.

Taka monografia będzie pomnikiem dla zasług pionierów.

Będzie dokumentem cennym dla rządu polskiego i rządu brazylijskiego, dokumentem wobec społeczeństwa polskiego w kraju.

Będzie bilansem pracy, pouczy najlepiej o tem, co już zrobiono i co jeszcze pozostaje do zrobienia.

Będzie pamiętnikiem dla starszych i dla młodych generacji.

X. Szymbor.

Układ Polski z Niemcami

Toczące się od pięciu lat układy o umowę handlową polsko-niemiecką doszły do skutku. Zamiast nieustępliwego przedstawiciela rotaków Hermesa, rząd niemiecki upoważnił do prowadzenia rozmów z Polską posła swego w Warszawie Rauszera.

Najpierw zawarto „małą” umowę handlową, dzięki której Polska będzie mogła wywozić co rok do Niemiec pewną ilość węgla, żyta i świń.

W związku z tem mnożą się w gazetach niemieckich głosy zachęcające rząd do niezwykłego zakończeniu układów handlowych z Polską. Gazety opisują rozwój przemysłu polskiego, pokazany na wystawie poznańskiej, i dowodzą, że lepiej zawrzeć zły pokój, niż prowadzić wojnę gospodarczą, albowiem Polacy odzwyczajają się w końcu od kupowania wyrobów fabryk niemieckich. Inna gazeta przypomina, iż przystań polska w Gdyni i wystawa w Poznaniu stanowią dowód, że samodzielność Polski opiera się na moc-

nych podstawach i na długie lata jest zapewniona, że zatem poważnie z Polską liczyć się należy.

Pierwszym krokiem na drodze do zgody jest podpisane dnia 31-go października porozumienie polsko-niemieckie w sprawie skreślenia wzajemnych rozszczeń pieniężnych. Co Niemcy na tem tracą, na razie niewiadomo. Polska traci dużo. Oto rząd polski zgodził się nie odbierać w Poznańskiem i na Pomorzu pozostałych gospodarstw niemieckich, wywłaszczonych niegdyś Polakom, a także skasować polsko-niemiecki sąd rozjemczy, utworzony przed kilku laty w Paryżu, a przysądający wynagrodzenie za maszyny, zboże, ziemniaki, konie i bydło, zabrane obywatelom polskim przez władze niemieckie podczas czteroletniej gospodarki w Polsce, a ponadto zgadza się na poddanie sporów o obywatelstwo, podlegające wszędzie ustawodawstwu wewnętrznemu, międzynarodowym pertraktacjom.

gólnie o zrezygnowaniu przez rząd polski z prawa likwidacji mienia niemieckiego w Polsce i zamiarze przyznania obywatelom Rzeszy Niemieckiej prawa osiedlenia się w Polsce. Mówca wezwał zebranych do energicznej pracy nad powiększeniem kadr organizacyjnych, czego bezwzględnie wymagają zadania naszej najbliższej chwili.

Zgromadzeni uchwalili protest przeciwko zrezygnowaniu przez rząd polski z prawa likwidacji niemieckiej własności ziemskiej w Polsce, oraz przeciwko zamiarowi przyznania obywatelom Rzeszy Niemieckiej prawa osiedlenia się w Polsce.

Prasa łódzka podnosi gorący protest przeciw umowie likwidacyjnej z Niemcami. Z chwilą bowiem ratyfikacji układu wygasłbyby automatycznie wszelkie pretensje przemysłu łódzkiego do rządu Rzeszy z tytułu rekwizycji wojennych.

Według memoriału Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, a więc na podstawie źródła najzupełniej miarodajnego, okupanci niemieccy wywieźli z Łodzi — towarów wartości za 865 000 000 złotych.

700 LECIE SZKOŁY PARAFIALNEJ W KRAKOWIE.

Datuja się swe założenie z w. XIII szkoła przy parafii N. Marij Fanny w Krakowie obchodziła w tych dniach niezwykły jubileusz, stanowiący zaszczytną datę w historii kultury w Polsce.

Szkoła ta, założona jako parafialna (trivium) została pod-

niesiona przez Kazimierza Wielkiego do godności wydziału filozoficznego, a profesor tego wydziału był jej kierownikiem: Król Władysław Jagiełło przywilej ten potwierdził.

Po rozbiorach, rząd austriacki szkołę zniósł, tworząc na jej miejsce szkołę normalną im. św. Barbary.

W roku 1809 szkołę parafialną wznowiono. W roku 1853 rząd austriacki znów zniósł szkołę, tworząc niemieckie gimnazjum.

WALDEMARAS WYGNANY Z LITWY SZUKA SCHRONIENIA W POLSCE.

Były dyktator litewski Waldemarasz znajduje się w przykrem położeniu. Rząd litewski bowiem wyraził pragnienie, które równoznaczne jest z rozkazem, ażeby wyjechał poza granicę. Nadto Waldemaraszowi grozi rząd procesem o sprzeniewierzenie wielkich sum pieniężnych ze skarbu rządowego.

W ostatnim czasie Waldemarasz przedsięwziął kroki, ażeby rząd polski pozwolił mu na osiedlenie się w Polsce w Twercu powiecie święciańskim gdzie ma wspólnie ze swym bratem posiadłość ziemską.

Rząd polski jednak nie zgodził się na udzielenie schroniska Waldemaraszowi ze względu na jego ogólnie znany wrogi stosunek do Państwa Polskiego, który szczególnie ujawnił się w czasie pełnienia przezeń funkcji premiera Litwy. Poza to osiedlenie się w pow. święciańskim dla emigranta politycznego jest niedopuszczalne, gdyż obszar ten, zgo-

Wiadomości z Polski

PO ZAJŚCIACH W GMACHU SEJMOWYM.

Na trzeci dzień po wypadkach w gmachu sejmowym p. prezydent Rzeczypospolitej zaprosił marszałka Sejmu p. Daszyńskiego na konferencję. Miał w niej wziąć udział poza marszałkiem Sejmu i marszałek Piłsudski. Do konferencji jednak w tem składzie nie doszło.

Powodem tego miały być komunikaty w prasie atakujące marszałka Sejmu.

Wobec tego Prezydent Mościński zaprosił ponownie marszałka Sejmu, p. Daszyńskiego, na rozmowę, która też się odbyła. Po naradzie marszałek Sejmu zwołał posiedzenie na 5 listopada.

Jeszcze tego samego dnia Prezydent Mościński wymienił korespondencje z marszałkiem Sejmu w sprawie poprzedniej rozmowy.

Tuż przed otwarciem zapowiedzianej sesji Sejmu zjawił

się w Sejmie p. prezes Rady Ministrów Świątkowski wręczył p. marszałkowi Sejmu rozporządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej odraczające sesję Sejmu na 30 dni.

PRYMAS POLSKI O MASO-NACH.

Z powodu przypadającego w ostatnią niedzielę października święta Chrystusa Króla, przemawiał w Poznaniu na uroczystym obchodzie prymas Polski, ksiądz arcybiskup kardynał Hlond. Najdostojniejszy mówca stwierdził wobec ogółu, że tajemne związki masońskie nie są jakimś urojonym wymysłem do straszenia ludzi, ale istnieją i stanowią potężne stowarzyszenie międzynarodowe. Stowarzyszenie to dąży do zniesienia różnic narodowych oraz do zupełnego skasowania wszelkich wyznań, a przede wszystkim wiary katolickiej. W końcu ksiądz kardynał nie zawahał się stwier-

dzić wobec ogółu, że związki masońskie działają również u nas w Polsce, że nie brak w kraju stowarzyszeń i związków, w których przejawia się działalność tych międzynarodowych wrogów Kościoła. Mówca swoją wypowiedź skierował do głównej sali uniwersytetu poznańskiego, a potem wygłosił ją powtórnie w obszernej sali, tak wielka bowiem zgromadziła się rzesza słuchaczy.

ODZNACZENIE PREZYDENTA MOŚCICKIEGO ZA NAUKO WE ZASŁUGI.

W paryskiej Sorbonie odbyła się uroczystość nadania godności honorowego członka pięciu wybitnym uczonym, a w tej liczbie także p. Prezydentowi Mościickiemu i znanemu fizykowi Einsteinowi.

POZNAŃ I ŁÓDŹ PROTESTUJĄ PRZECIW USTĘPIWEMU RZĄDOWI WOBEC NIEMIEC

W Poznaniu senator Seyda wygłosił referat polityczny o położeniu sprawy polskiej na terenie międzynarodowym, szcze-

dnie z przepisami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach państwowych zalicza się do pasa pogranicznego.

NIE WOLNO BYĆ POLAKIEM W LITWIE.

Niejaka Szczepanowiczowa w Dusiatkach, chcąc swe córki uczęszczać do gimnazjum polskiego w Poniewieżu, umieścić w Wilnie celem kontynuowania nauki, zwróciła się do władz litewskich ze skargą iż w dowodach osobistych córek policja litewska samowolnie wpisała im narodowość litewską. Szczepanowiczowa domagała się zmiany w dowodach osobistych wypisania narodowości polskiej.

W odpowiedzi na to władze litewskie ukarały ją grzywną w wysokości 500 litów.

UCZTA WESELNA WIEŻNIA W TORUNIU W DYSKRETNEJ ASYSCIE STRAŻY.

Odsiadujący w Toruniu karę 5-letniego ciężkiego więzienia za szpiegostwo na rzecz Niemiec, Burt Belmann, wnioskował do władz podanie o próbną o zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego z niejaką Łaszewską z Torunia.

W podaniu domaga się stanowczo, aby urzędnik konwojujący go podczas obrzędu ślubnego był w ubraniu cywilnym, by na uczcie weselnej można było używać napojów wysokobrowarnych i wreszcie, by go pozostawiono z przysiężoną bez asysty straży przez 48 godzin.

Urząd prokuratorski przychylił się do prośby w sprawie zezwolenia na ślub, zgodził się na użycie napojów wysokobrowarnych, lecz w ograniczonej ilości i wreszcie na pozostawienie młodej pary małżeńskiej bez bezpośredniego nadzoru przez 6 godzin.

Z Brazylii

POINCARÉ PRZYJEDZIE DO BRAZYLII.

Były premier francuski Raymond Poincaré wybiera się w podróż do Ameryki Południowej.

NIE PRZYJMOWAĆ POKREŚLONYCH PIENIĘDZY PAPIEROWYCH.

Przypominamy naszym czytelnikom, aby byli ostrożnymi w przyjmowaniu pieniędzy papierowych, ponieważ pieniądze pokreślone, popisane lub też ostemplowane nie będą przyjmowane w obiegu, lecz muszą być wymieniane w Kasie amortyzacyjnej.

BRAZYLJA WYPĘDZA ZBRONNIARZY ZE SWYCH GRANIC.

Ministerstwo Sprawiedliwości podpisało dekret skazujący na wygnanie z kraju zbrodniarza Alfredo Cormontemoro, oszusta Edwardo Goncalves Tavares, handlarza żywego towaru Modesto Alonso i bandytę, specjalistę w okradaniu kas Jacyntho Fernandes i fałszerza Alexandre Long Camon'a. Wszyscy oprócz ostatniego, są narodowości hiszpańskiej.

BRAZYLJSKA KAWA ZNAJDZIE ZBYT NA WSCHODZIE

Ciężki kryzys kawowy zmusił rząd brazylijski do przedsięwzięcia szeroko pomyślanej propagandy kawy. Poważnym nabywcą brazylijskiej kawy może być cały Wschód. Toteż rząd rozpoczął usilną propagandę kawy w większych miastach na Wschodzie jak: Salonice, Atenach, Kairze, Aleksandrii, i w wielu innych miastach.

Podobnie nadzieje plantatorów kawy zwrócone są na pół-

nocną Europę, gdzie Brazylija będzie mogła znaleźć kuców na swój towar.

Paraná.

ODNOWIENIE KOŚCIOŁA W ABRANCHES.

Kolonja polska w Abranches odnowiła swój kościół parafialny. Reperacji poddano wieże, oraz mury kościoła na zewnątrz.

Obecnie bardzo piękny widok sprawia pięknie pomalowane kościoły, które zresztą należą do najstarszych i największych kościołów polskich w Brazylii.

PARAŃSKA HERWA MATE TRUCIENNA DLA MEKSYKAŃCZYKÓW.

W obecnej chwili kryzys herwy maty, Paraná i S. Catharina wszczęły wielką propagandę w celu rozpowszechnienia używania tego produktu.

Między innymi propagandą dosięgła i kraj Meksyku. Całe jednak rokujące nadzieje zbytu herwy maty w tym kraju przysły z chwilą ukazania się w jednej z gazet meksykańskich artykułu uruguajskiego, doktora Dias, który oświadczył, że według badań poczynionych w Paryżu herwa mate ma źle wpływać na zdrowie, powodując zaburzenia żołądkowe.

Artykuł ten przedrukowały inne gazety i do tego stopnia obniżyły użycie herwy maty że rządy stanowe Parany i S. Catharina są zmuszone przedsięwziąć zapobiegawcze środki za pośrednictwem w ministerstwa Spraw Zagranicznych.

KURYTYBA

W SPRAWIE PROJEKTOWANEJ NOWEJ ORGANIZACJI POLSKIEJ.

Ubiegłej soboty w lokalu Związku Polskiego odbyło się posiedzenie komisji, która za zadanie postawiła sobie utworzyć główną, obejmującą całą Polonię brazylijską — organizację. Po ciekawych dyskusjach co do formy i zakresu działania takiej organizacji, nowe posiedzenie wyznaczyła komisja na przyszły czwartek o 8-mej wieczorem, w sali Związku Polskiego.

Santa Catharina.

ZYCIE POLSKIE W TRES BARRAS I OURO VERDE.

Tres Barras, osada robotnicza, zamieszkała mniej więcej przez 550 do 600 dusz, liczy kilkadziesiąt rodzin polskich, utrzymujących się przeważnie z zarobków w tartaku wynoszącym przeciętnie od 6 do 9 milrejsów dziennie. Kolonistów polskich w pobliżu Tres Barras jest około 50, którzy w najbliższym czasie mają zorganizować Kółko Rolnicze, aby móc łatwiej otrzymywać o-kazowe zboża i nasiona. Polacy w Tres Barras zorganizowani są w „T-wu Biblioteki Polskiej”, 8 stycznia 1913 roku. Towarzystwo posiada własny budynek z 2-ma salami szkolnymi. Dzieci uczą się 70-ro. Biblioteka ruchoma i biblioteka stała liczy około 400 tomów. Istniejące przy Towarzystwie Kółko Młodzieży im. H. Dąbrowskiego liczy 30-tu członków, prowadzi różne prace oświatowe i pomaga T-wu w jego ogólnym rozwoju.

Dnia 9 listopada odbyło się w sali wyżej wymienionego T-wa zebranie, na którym omawiano i załatwiano różne sprawy szkolne przy współudziale p. K. Jeziorowskiego. Obecny na zebraniu p. W. Gr. Kowalski wygłosił odczyt z okazji Święta Wyzwolenia Polski.

Dnia następnego w sąsiednim miasteczku Ouro Verde w sali Towarzystwa odbył się dla uczczenia rocznicy 11 listopada wiec, na który przybyło kilka rodzin polskich zamieszkałych w Ouro

Verde i kilkudziesięciu kolonistów z miejscowości, leżących w promieniu kilkunastu kilometrów. Po wygłoszeniu przez p. Kowalskiego odczytu o powstaniu i rozwoju Polski z nawiazaniem do praktycznego życia i poczyniła społecznych Polaków tu zamieszkałych, omówiono z p. Jeziorowskim sprawy szkolne i założono Kółko Rolnicze, którego prezesem został p. Albert Tokarski, a przew. Komisji Rewizyjnej, zasłużony działacz p. W. Wardyński, prezesem miejscowego Towarzystwa.

Jak widać z powyższego, to w Tres Barras, jak i w Ouro Verde, wre w pełni życie polskie i wroży lepszą przyszłość naszemu pokoleniu. M.

Rio Grande do Sul. PROJEKT ZAŁOŻENIA WIELKIEGO PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWEGO.

Grupa kapitalistów riograndeńskich zorganizowanych w jednym przedsiębiorstwie w Porto Alegre z kapitałem 3000 kontów przystępuje do założenia szeregu wielkich przedsiębiorstw przemysłowych, jak zakładu przetworów produktów spożywczych z mądrożki, tapjoki, pezenicy i innych zbóż.

UMOWY O NOWĄ POŻYCZKĘ.

Do Porto Alegre przybyło trzech bankierów amerykańskich w sprawie przeprowadzenia warunków pożyczki, o którą stara się stan w wysokości 2 milionów funtów szterlingów.

POLICJA ZŁAPAŁA 1.000 FLAKONÓW KOKAINY.

Na stacji kolejowej Novo Hamburgo policja przytrzymała skrzynię zawierającą 1.000 flaszek kokainy. Skrzynia była zaadresowana do Urugujajany, do jakiejś miejscowości która w rzeczywistości nie istnieje i ten też fakt naprowadził na wykrycie kokainy.

Pará

CORAZ WIĘCEJ JAPOŃCZYKÓW PRZYBYWA DO BRAZYLII.

Do stanu Pará przybędzie wkrótce 5.000 japończyków. Osiedlą oni w miejscowości Thomé-Assu, położonym na lewym brzegu rzeki Aqara-Mirim. Emigranci japońscy zajmą się uprawą ryżu.

Ze świata.

Francja

SKUPIJE ZŁOTO ZA 76 MILIONÓW FRANKÓW.

Przed kilku dniami Francja odebrała ładunek złota amerykańskiego. Był to od lat piętnastu pierwszy ładunek złota, idący z Ameryki do Francji. Dotąd bowiem złoto płynęło z Francji do Ameryki.

Obecnie wysłano z New Yorku do Paryża nowy ładunek złota tej samej, co poprzednio, wartości mianowicie 76 milionów franków (około 26-miljonów milrejsów). I tym razem złoto przybywa do Francji z powodu niższej dolara wobec franka, która jest tak znaczna stosunkowo, że przy opłaceniu wierzycielności w złocie, można już pokryć znaczne koszty przewozu i ubezpieczenia.

Złoto płynie do Francji nie tylko ze Stanów Zjednoczonych; w tych dniach musiał i Bank angielski sprzedać go za kilkanaście tysięcy funtów szterlingów. Ta jednak wymiana złota Londyn — Paryż oddawna już francuzów nie dziwi.

-Danja

PROJEKT ZUPEŁNEGO ROZBROJENIA DANJI

Przywódca konserwatystów, hr. Holstein, zgłosił w par-

lamencie najradykałniejszy dotychczas projekt rozbrojenia. Projekt ten przewiduje zupełne skasowanie armji i marynarki wojennej, zniesienie fortyfikacji, zamienienie zakładu armji na morze z tą instrukcją, że nie mają prawa walczyć z siłami zbrojeniowymi państwa, bez względu na to jak wrogi stanowisko ono zajmuje wobec Danji.

Hr. Holstein zaproponował, aby w sprawie tego projektu zarządzono plebisycyt.

Iskierki z całego świata.

— W Adampolu wybuchł pożar w pałacu hr. Konstantego Zamojskiego.

Według pobieżnego obliczenia straty wynoszą 1 milion zł.

— W Pradze czeskiej policja aresztowała handlarke dziełmi.

— Francuskie Towarzystwo Okrętowe „C. de Gen Transatlantique” rozpoczyna w St. Nazaire budowę nowego parowca o 60.000 ton pojemności. Nowy ten olbrzym morski będzie szybszy od niemieckiego parowca „Bremen”.

— Amerykanie palą coraz więcej. Roczna konsumpcja wynosi po 1000 papierosów na głowę. Za w 1930 r. ogólna suma wydana na tytoń wyniesie 1 miliard dolarów.

— W Kłajpedzie z powodu szkarlatyny zamknięto wszystkie szkoły.

— Sąd karny w Lille skazał na bardzo surowe kary komunistów węgierskich, którzy napadli na lokal katolickiej organizacji węgierskiej w Roubaix. Kary nałożono od 3 miesięcy do 1 roku więzienia na 11 komunistów.

— Policja francuska uwięziła 150 komunistów pod zarzutem szpiegostwa na szkodę kraju Chaohin. Między nimi są dwaj postwojei Vaillant-Coutourier.

— Litewska partja włościańska zbankrutowała. Długi jej wynoszą 240.000 dolarów.

— Na zasadzie nowego prawa, kobiety w Rumunji będą miały prawo głosowania po raz pierwszy na członków parlamentu, same jednak kandydować nie mogą.

— Lotnicy, którzy przelatowali nad okolicami wulkanu w Guatemali zauważyli w wielu miejscach grupki mężczyzn kobiet i dzieci otoczonych ze wszystkich stron płonąca lawą.

— W Anglii budują 100 samolotów takówek, które będą przewozić pasażerów z małych miejscowości do większych stacji lotniczych za opłatą 1 szylinga za milę angielską.

— W Pyrenejach na trzody krów i owiec napadły stada niedźwiedzi i wyrządziły ogromne spustoszenia.

— Z powodu zaginięcia tajnego kodeksu szyfrowego (tajne pismo) w ambasadzie włoskiej w Berlinie został cały personel wraz z ambasadorem usunięty.

— Rząd turecki nakazał obowiązkową naukę języka angielskiego we wszystkich szkołach.

Telegramy

— Otwarcie sejmu naznaczone jest na 5 grudnia.

— Opozycyjne stronnictwo polityczne złożyło protest przeciwko nowemu prawu prasowemu, które kępuje wolność prasy.

— Marszałek Piłsudski po krótkim pobyciu w Wilnie powrócił do Warszawy.

— Minister Komunikacji na zebraniu Rady Kolei Polskich zapowiedział rozpoczęcie wzmocnionych prac w okolicy podniesienia stanu kolejnictwa.

— Uniwersytet Warszawski nadał honorowy doktorat sławnemu francuskiemu historykowi Emilowi Bourgeois.

— Porucznik Zwirka, osiągnął światowy rekord wzniesienia się aeroplanem na najwyższą wysokość. W ten sposób lotnik polski będzie figurował jako pierwszy polak na liście światowych wycieczek powietrznych.

— Clemenceau zastrzegł w testamentie, ażeby jego zwłoki pogrzebano bez operacji to jest bez wyjmowania mózgu lub serca.

— Watykańskie obserwatorium astronomiczne odkryło nową planetę na słońcu.

— W Afganistanie, król Nadir Schah wprowadza prawo zakazujące używania alkoholu.

— W Hiszpanji panuje strejk palaczy tytoniu, którzy w ten sposób chcą zaprotestować przeciwko podwyższeniu ceny na tytoń.

— Lotnik Sikorski buduje w Stanach Zjednoczonych ogromny aeroplan, który przewiezie 200 osób z szybkością 500-800 mil na godzinę ze Stanów Zjednoczonych do Europy.

— W Stanach Zjednoczonych panuje ostre zimno.

Od Redakcji

W przyszłym numerze „Ludu” rozpoczynamy drukować powieść:

„Tragiczny los młodej matki”.

Nowym naszym Czytelnikom będziemy wysyłać „Lud” przez cały miesiąc grudzień za darmo.

Naszych starych jak i nowych Czytelników upraszamy, ażeby swoim krewnym i znajomym poradzili zaprenumerować „Lud”, czyniąc to, przyczyniając się do rozpowszechniania oświaty.

Ogłoszenie

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie wzywa niniejszem wszystkich mężczyzn, obywateli polskich, zamieszkających lub przebywających czasowo w Brazylii, w stanach Paraná, Matto Grosso, Santa Catharina i Rio Grande do Sul, którzy w roku bieżącym kończą lat 20 (ur. w 1909 roku) względnie są w wieku od 21—23 lat włącznie a dotychczas nie stawali przed Komisją Poborową (t. j. urodzeni w roku 1908, 1907 1906) by w myśl art. 22 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23—V—1914 roku zgłosili się z posiadaniem dokumentami osobistymi do Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie (rua 18 de Maio N 63), pod osobistą odpowiedzialnością za niedopełnienie tego obowiązku na zasadzie art. 87 wspomnianej Ustawy w terminie do 31-go grudnia r. b., celem zapisania się do wpisów poborowych.

W razie niemożności osobistego stawienia się, zgłoszenie należy przesłać pocztą, listem poleconym, załączając znaczki pocztowe na odpowiedź (w ilości 2\$000), oraz podając następujące dane:

1) Imię i nazwisko, 2) Data urodzenia i miejsce, 3) Imiona rodziców, 4) Czy żyją (ojciec i matka), 5) Zawód ojca, 6) Miejsce zamieszkania w kraju, 7) Miejsce pobytu (adres obecny) 8) Narodowość, 9) Wyznanie, 10) Zawód względnie zatrudnienie, 11) Wykształcenie, 12) Stan cywilny, 13) Ukazania Sądowe, 14) Wady fizyczne.

Rejestracja powyższa ma charakter wyłącznie ewidencyjny i nie będzie pociągała za sobą obowiązku powrotu do kraju.

Kurytyba, dnia 27 listopada 1929 r.
Konsul Rzeczyp. Polskiej
Kazimierz Downarowicz

Tymczasowy Komitet Wyborczy z ramienia Dyrektora Głównego Partji Republikańskiej Polsko-Brazylijskiej, niniejszem zaprasza wyborców (Eleitores) polskiego pochodzenia Muncypjum kurytybskiego na zebranie dnia 8-go grudnia b. r. w sali Związku Polskiego w celu wybrania Dyrektora Partji Kurytybskiej (Lokalnego).
Komisja Organizacyjna: Jan Mazur, Włodzimierz Duszczyk, Julian Barański, Zygmunt Majewski, Józef Kopeiński, Józef Sikorski, Józef Wiśniewski.

Kolonisci

DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYL-
KO MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 502.
CAIXA POSTAL 420

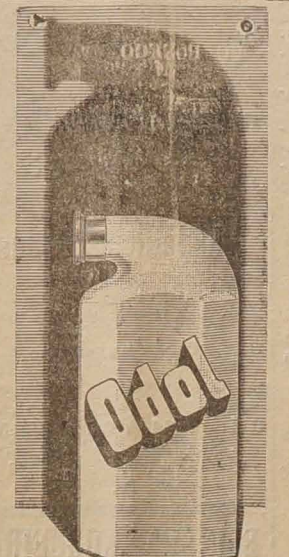
Klinika Chirurgiczna

RUA AQUIDABAN N. 66.
Telefon N. 448.
Chorych zamieszkoanych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roentgens (Raito - X). Specjalność: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.
Dr. Antoni Rydygler

SKŁADNASION I JARZYN

Najlepsze nasiona dostać można tylko w składzie
SEMENTEIRA
Wyrabia bukiety, wiązki. — Rysunków dla ogrodów i parków i według życzenia.
gdzie się mieścił dawniej skład Witolda Zagłobowicza — **Travessa Zacharias N 5** — **Curityba** — jest to ulica między placem Zacharias i Aven. Luiz Xavier przez którą przechodzi tramwaj **Batal**.
A. H. & Cia
Nasiona te są zawsze świeże i gwarantowane. — Nasiona wysyła się pocztą i koleją na całą Brazylię. — Ceny są przystępne.

Gdyby się wszyscy przekonali o przyjemnym zapachu w ustach po czyszczeniu zębów odolem, innego środka higienicznego do ust jużby nie używali. Sprawa taką przyjemność w ustach, jak orzeźwiająca kąpiel na ciele.

- Skład produktów:**
- Saude de Mulher•
 - Bromil•
 - Neo Neotacrina•
 - Nutrión•
 - Boro Boracica•

Alberto Silva & Cia.
Rua Comendador Arango 95
CURITYBA

OKAZJA!

w składzie **CHAPELARIA ELITE**
Rua Floriano Peixoto 27
(obok Banku niemieckiego)
sprzedaje się od dawna do Nowego Roku kapelusze damskie tak zwykłe jak i pierwszej jakości po cenach bardzo niskich.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI

CASA RADIO

Werner Riekes Junior

CURITYBA — Ulica Barão do Rio Branco 388 — Telefon 980
Jedyny specjalny skład aparatów radiowych w Paranie i Santa Catharina. — Aparaty, głośniki i części składowe do stacji nadawczych i odbiorczych. — Kompletnie instalacje. Warsztat elektromechaniczny. — Reparaty wszelkiego rodzaju. Urządzenie elektroniczne (także i na prowincji). Kosztorysy bezpłatne. — Niklowanie i ładowanie akumulatorów.

OKAZJA

Za małą sumą pieniędzy można kupić przedsiębiorstwo wyrobione przez Klienta, na którym można świetnie zarabiać. — Z powodu wyjazdu właściciela na odpoczynek sprzedaje się to za bezcen. Informacji udziela się: **Avenida Candido Abreu N 325 — Curityba**

DR. VIEIRA DE ALONCAR.

Praktykował w paryskich berlińskich szpitalach **Klinika Chirurgiczna**. Leczy choroby kobiece i dr. g. moczowe. — **Diatermia i Raio Ultra — Violeta.**
Konsultorium: Rua 15 de Novembro długie piętro (Pharmacia Sabinas) N 85-89. — Telefon, 1162 — od 10-11 i od 3-5.
Rez. Avenida Iguaçu 105 — Telefon 1023.

ELIXIR 914

i pastylki 914.
Kilkudniowe zażywanie: 1) Czyści krew, 2) Sprowadza zanik przyszczoł, plam, swędzenia ran i t. p. 3) Usuwa reumatyzm, bóle głowy i gościec. 4) Usuwa objawy syfilistyczne. 5) Wzmacnia trawienie. **Elixir 914** nie atakuje żołądka, jest najlepszym środkiem czyszczącym krew, uznanym przez okulistów i lekarzy chorób syfilistycznych.
Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo N 26 z 21 2 - 1916.

ADWOKACI

Prof. Dr. Fr. R. de Azevedo Macedo
Dr. Jaymes Portugal Macedo
Biuro: Rua 24 de Maio N 38
CURITYBA

Polska Fabryka MAKARONU I KAWY São Miguel

Znany przemysłowiec **Stefan Gontarski** sprowadził najnowsze maszyny które ma wyrabia najlepszej jakości i najwzrostniejszej formie makaronu, a przytem w najczystszej formie. — Również zaopatrzyl się w najlepsze maszyny do palenia kawy i dlatego kawa sporządzona u niego jest najlepsza i posiada silny aromat. — Przytem Fabryka **São Miguel** p. Gontarskiego zaleca się czystą i porządkiem. Z tych powodów wyroby p. Gontarskiego są godne polecenia wszystkim Rodakom.

Escola Pratica de Comercio

Matriz: **Rua Dr. Maricy 103 Curityba.**
Kurs: **Buchalteria — Contador — Korespondencia — Daktylografia, Korespondencia w francuskim i w angielskim języku.** Przyjmuje się uczulow w każdej chwili.

Julio Hoffmann e Co.

Dawniej **Hilario Hoffmann**
WŁASNY WARSZTAT TKACKI
Kupujcie materiały tylko u nas; otrzymacie towary wprost z fabryki. Towary zaś wprost z fabryki są świeże i trwalsze. Posiadamy zawsze wielki wybór pończoch, koszul z trykoliny, koszul, kalesonów, spodni, margoczek i kamizelek. Koszule od 58000 w górę, spodnie od 78, majtki do kąpiel damskie i męskie, majteczki z trykoliny dla pań. Materiały na ubrania, fartuszki. — Materiały bawełniane i moriary. — **MÓWI SIĘ PO POLSKU**
Rua Claudino dos Santos N 2
Dawniej Rua São Francisco

Ziemia do Sadzenia

Jest do sprzedania 32 akierów ziemi odległej o 3 kilometry od stacji **Piraquara**. Na tym terenie znajdują się kamieniolomy oraz lasy piniorowe i herbowe zapewniające wielkie zyski. Informacji udziela: **A Leal e Irmão Piraquara**

Ziemia do sadzenia

Jest do sprzedania 50 akierów bardzo dobrej ziemi uprawnej, w lotach lub całość odległej o 800 metrów od stacji **Piraquara**. Na tym terenie znajdują się dwa domy, ogrodnia i inne zabudowania. Informacji udziela: **A. Leal e Irmão Piraquara**

Restauracja Guanabara

Rua Barão do Rio Branco 378, naprzeciw Pałacu Prezydenta. Dobre i smaczne obiady i kolacje według życzenia klientów. Codziennie pierwszorzędne pieczywo. — Zawsze świeży szops Adriatica.
Wl. Iguaçu Mierzwa

Najlepsza Szkoła Handlowa
Rua Comendador Araujo N

Misje w Tres Arroios

Już od szeregu miesięcy, łamy Szan. pisma „Lud” są wypełnione wiadomościami o Misjach polskich w Brazylii; niestety spotkałem bardzo urykłowe wzmianki o Misjach w municypjum Bôa Vista do Erechim, a wcale nic o Misjach w Tres Arroios.

Pomyślałem — popiołem płacąc za brzytany uczyć, które nam dali Księża Misjonarze. — to niegodnie i aczkolwiek nieudolne jest pióro moje, postanowiłem podzielić się z czytelnikami „Ludu” wrażeniami, a co ważniejsze korzyściami, jakie „lutejsi Polacy z Misji” odnieśli.

Pragnę przedstawić całokształt; to jest wytyczony prace przedmiotowe O. Cyryla Stroki i, dobrej woli kolonistów; przebieg Misji; w końcu zaś wspaniały — bujny wzrost ziarna rzuconego przez Księża Misjonarzy: Szymbora i Bieniasza.

Już na kilka miesięcy przed Misjami nieznużony O. Cyryl objeżdża konno wszystkie skupienia i osady polskie, a obszar to nie mały, większy od niejednego województwa w Polsce; wstępuje niemal do każdego domu — każdej chaty, wzywa, prosi, błaga.

Ruch zwiększa się, starzy przypominają sobie czasy starokrakowskie; niejednemu czysta, kryształowa iza miłości Boga i Ojczyzny wypłynęła z oka — iza, która rodzi Czyn! — Zaczęto się Apostolstwo Misji.

Starsi pociągnęli — porwali wprost swoim entuzjazmem młodszych i całkiem młodych. Kolonia drgnęła — o niczem nie słychać jeno o Misji, Gospodarze a-

gityją, gospodynie „szykują przyodziewek”, aby godnie wystąpić; wszędzie ruch i gwar. Rzecz prosta, że taki zapał udziela się i innym. — oziębłym. — a nawet niewierzącym.

Sprawa Misji przesadzona, oczekujemy tylko przybycia Księża. Nadszedł drogi nam dzień Naj. Marij Panny Siewnej.

Po kilkutygodniowych deszczach, przejaśniło się niebo, więc też mrowie ludzi dąży do kościoła SS. Franciszkanek, a drogi mają ciężką, kilkanaście i kilkadziesiąt kilometrów, po górach, błotach i bagnach.

Na Misji nie brakło nikogo. Dzielni kaznodzieje 5 razy dziennie głosili nam Słowo Boże, zachęcali do zgody, gwałtownie o szkoly i t. p.

Patrząc — podziwiałem pracę tych Sług Chrystusowych — niezających spoczynku; niemających wytchnienia. A praca to nie mała, zawsze na posterunku od 5 z rana do 7 wieczorem, z godziną przerwą na obiad.

Ksiądz rektor Szymbor dwoił się i troił; dopiero przy ołtarzu, już na kazalnicy — to znowu uczył śpiewu i gorącością swych uczuć i zarem swych słów przepalał nasze miedziane piersi, stapał nasze złodowociałe serce. Dziełnie dopomaga mu ks. Bieniasz, człowiek anielskiego wejrzzenia i serca, znany niektórym z nas jeszcze z Itayopolis gdzie poświęcał szkołę, którą objęły dziś SS. Miłosierdzia.

Tutaj należy również wspomnieć o Wiel. OO. Franciszkanach, Cyrylu i Franciszku. Jak już nadmieniałem, takim „spiritus

movens” (duchem ożywozym) całych Misji był O. Cyryl, który nie tylko, że Misję urządził, ale i potrafił w wzorowo przeprowadzić. Nikt nawet nie przypuszczał, aby Misję tak świetnie się udały. O. Franciszek aczkolwiek chory, dzielnie dopomagał Księżom Misjonarzom, słuchająco spowiedzi i załatwiająco niektóre części działu administracyjnego.

Dzięki się słuszne należą SS. Franciszkanom, które chociaż Niemki, dzielnie przyczyniły się do przyzodobienia świątyni Pańskiej i objęły część gastronomiczną.

A ludzie? — o! nasi kochani Polacy stawali się jak jeden mąż; nawet kilku ułomnych było między nimi; słuchali pilnie nauk, przystąpili do Stołu Pańskiego z dziećmi i domownikami śpiewali polskie pieśni, a na obliczu każdego z nich rozlewał się jakiś zachwyt, nadziejski. Czesć Wam za to kochani Rodacy, żeście tak silnie zaznaczyli Waszą przynależność do Boga, żeście okazali iż w pierś Waszej tkwi jeszcze ta sama „Ojców Naszych Wiara Święta” i to samo przywiązanie do języka polskiego.

Komitet misyjny złożony z ob. Wacława Węgrzynowicza, Antoniego Frankowskiego i Franciszka Stefańskiego z zaparciem się siebie pracował nad zebraniem funduszy i przeprowadzeniem Misji, za co im Bóg zapłać. Kolonia Suzanna prowodziła śpiew i poszło im niezgorzej, za co należą się dzięki rodzinie Bartników i Zarychtów.

Nie będę tu wyszczególniał zasługi innych osadników, bo brakuje miejsca w gazecie, powiem tylko, że każdy o ile mógł przyczyniał się do uświetnienia Mi-

syj i to nie dla sławy własnej ale dla chwały Bożej i za to ich też Bóg wynagrodzi.

Zbliżył się dzień Podwyższenia św. Krzyża. Ostatnie kazanie, ostatnie błogosławieństwo, przybicie tabliczki pamiątkowej — koniec Misji. Nie — nie — nie koniec, naród prawie wniebowzięty, nie chce puścić od siebie swoich dobrodziejów, tłumaczy, błaga, modli się. Wzruszenie prośba księży ustępują, pozostają jeszcze jeden dzień z nami. Nazajutrz suma z asystą. Polacy przeprowadzają między sobą agitację i robią składkę na zakupno figur św. Elżbiety, jako pamiątki Misji.

Tak odbyły się Misje oficjalne w miasteczku Tres Arroios — ale Misje duchowe trwają nadal, bo kto się pali sam, ten żar rozpalony ciska na serca drugich, a my jeszcze płonimy tym żarem, który rozniecił w nas Księża Misjonarze; my nadal wypełniamy skrupulatnie ich wskazania, zbieramy się w każdą czwartą niedzielę i zapelniamy szczerze

Uroczystość narodowa w Vallões

Uprzejmie prosimy o łaskawe umieszczenie w poczytnym piśmie „Lud” i o naszym obchodzie w nowej polskiej kolonii w Vallões 11 letniej rocznicy uzyskania niepodległości naszej Ojczyzny, Polski.

O godzinie 10-tej zrana zebrała się przed kościołem dość liczna gromadka Rodaków i współpracowników innych narodowości a uszykowawszy w należyty porządku pochód, na czele sztabarów: polskiego, brazylijskiego i papieskiego, ruszono do

kościół w Tres Arroios, gdzie słuchamy polskiego kazania, które wygłasza O. Franciszek, (O Cyryl ma w 4 niedzielę kazanie polskie w Barro) śpiewamy polskie pieśni; po Mszy św. zaś razdymy o różnych rzeczach społecznych. W najbliższej przyszłości zakładamy Żywy Różaniec, liczymy na 6 — 7 róż wliczając w to 2 różę z dzieci szkolnych w Suzannie.

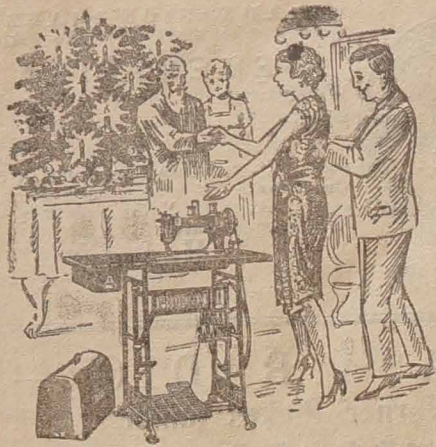
Jak dalek będzie się rozwijało to zbożne dzieło wszczęte przez Księża Misjonarzy w dniu Matki Boskiej Siewnej, nie omieszkał Sz. Redakcję uwiadomić a sądzę że siew wyda plon przechodzący najsmielsze oczekiwania.

Wam zaś Czcigodni Księża Misjonarze; a sądzę, że jestem w tym wypadku rzecznikiem wszystkich łutelszych Polaków, żyjące błogosławieństwa Bożego w Waszej świętej, apostołskiej i patriotycznej pracy i błagam nie zapomnijcie o Waszem przyrzeczeniu i wracając, wstąpić choćby na jeden dzień do nas.

Jan Pokutnik.

gdzie odśpiewano hymn polski (Boże coś Polskę) i brazylijski, poczem w majestatycznym pochodzie udano się na plac przed domem Twa Oświatow-Rolniczego, gdzie znowu odśpiewano kilka pieśni narodowych po polsku i brazylijsku, a po deklamacjach zebrani Rodacy posilili się na miejscu smacznym „szuraskiem”.
Potem odbyła się licytacja fantowa na dochód Towarzystwa, zaś wieczorem w gościnnym domu „Cine Popular”, p. Fr. Rudni-

Maszyna do Szycia i Haftowania PHOENIX

Piękna niespodzianka na **BOŻE NARODZENIE**, która mnie bardzo ucieszyła a tą fest tylko maszyna do szycia

PHOENIX

Jest to rzeczywiście maszyna praktyczna, piękna i tania, która się nadaje do jakiegokolwiek pracy krawieckiej i którą polecam zakładom krawieckim oraz i osobom prywatnym. Maszyny te można dostać na spłaty miesięczne. Są one do nabycia na stałej wystawie.

RICARDO HOENE

RUA BARÃO DO RIO BRANCO 278-282 - TELEFON 1134 - CAIXA POSTAL 204 - CURITYBA

Przedstawicielstwo firmy w Ponta Grossa, Campo Largo, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Blumenau

Dotądki do maszyny zawsze są na składzie.

Chcesz mieć tanie ale luksusowe MEBLE to udaj się tylko do najtańszej

FABRYKI MEBLI

LEONARDA WOLIŃSKIEGO

Fabryka: Alameda D. Isabel Nr. 288 (24)

Biurowo: Alameda D. Julia da Costa Nr. 53 - Curityba - Parana
Przyjmuje się obstarunki oraz wykonuje się wszelką pracę w zakresie mebli różnego stylu: szafy, biura, krzesła i t. p. Styl nowoczesny. Robota zaskomita. Poleca się Rodakom.
Swoją do swego!

„A VENCEDORA“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, miodowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szań. Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie.
Franciszek Lachowski
Curityba - Rua Cabral N 451 - Curityba

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Opisuje krew i wzmacnia nerwy.
Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii: Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrogielo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Guabreiro i inni lekarze.

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszają się w „LUDZIE“

kiego odegrano dwie sztuczki teatralne pod tytułem „Golarnia amerykańska“ i „Warszki szewski“. Po przedstawieniu nastąpiła zabawa taneczna, na której bawiono się do późna w nocy.

B. Niedźwiecki sekretarz Towarzystwa.

Vallões 25 listopada 1929 roku

Czy w New Yorku Pieniądze znajdują się na ulicy

Bardzo wielu ludzi sądziło czas dłuższy, zwłaszcza w Europie, że w Stanach Zjednoczonych pieniądze znajdują się na ulicy. Jest to zupełnie niesłuszne, bo i tam każdy niemal dolar trzeba okupić pracą w pocie czoła. Często tylko się zdarza, że tu i ówdzie można za niego zdobyć większą jakąś sumę. Przykładem kilka następujących wydarzeń:

Prosił o 5 centów a otrzymał 5 dolarów.

Pewnego ranka w czasie olbrzymiego ruchu stał przed kasą kolej podziemnej przy moście brooklińskim pewien młody człowiek w smokinku i lakierkach. Każdego przechodnia prosił o podarowanie mu 5 centów, tyle bowiem wynosi opłata za przejazd kolejką. Nikt nie zwracał w kierunku i ścisnął na prośbę młodzieńca uwagi. Od czasu do czasu jakaś ekspedientka stawała przy nim i parsknęła śmiechem, sądząc, że tym razem chodzi o jakiś zwarzowany zakład, reklamę, czy też nowy jakiś sposób

KALENDARZ „LUDU“ na rok 1930

można nabyć w Kurytybie w składach panów:

- Domańskiego,
- Krzyżanowskiego,
- Schulza,
- Rydygiern,
- Amplewskiego,
- Majewskiego.

Wtem podszedł do młodzieńca elegancko odziany starszy pan, dał mu do ręki 5 dolarów, a powiedział: „Młodzieniec, który ubiera się tak porządnie jak pan, nie może prosić o 5 centów. Proszę wziąć ten banknot i niech pan jedzie taksówką“ — poczem znikł.

Młodzieńca w smokingu, który najwidoczniej zgrał się w jakimś nocnym lokalu, pojechał do celu taksówką.

New York ma miłosiernych szoferów.

Pewien szofer taksówki był bohaterem innej tego rodzaju historii. Odwiózł on młodzieńca z damą serca, po przedstawieniu kinowym, do rodziców dziewczyny, którzy mieszkali na miasteczku. Ponieważ był psychologiem, więc od razu z miny liczącego ceny młodzieńca zorientował się, jak

SANGUI NOL

Najlepszy środek wzmacniający w kilku dniach. 1) Wzmacnia siły i apetyt. 2) Usuwa radykalnie ból głowy, bezsenność. 3) Wzmacnia nerwy. 4) Powiększa wagę od 1 do 3 kil. 5) Leczy organa osłabione tuberkulozą. 6) Pleć. 7) Fizycznie pomnaża ciążka krwi

Dozwolone przez Urząd Zdrowia w São Paulo.

Uwaga:

Nie czyńcie swoich zakupów dopóki nie dowiecie się o cenach w zakładzie.

Chapelaria Venus

który stale otrzymuje doborowe sortymenty kapeluszy, obuwia, kieszek, krawatek, oraz wszystkich innych artykułów wchodzących w skład toalety damskiej.

Ceny przystępne.

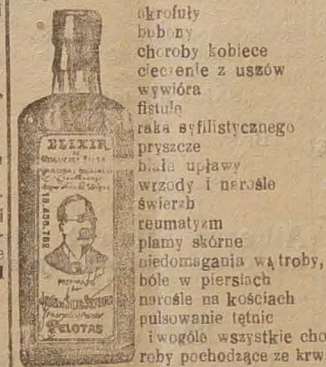
Wielki wybór kapeluszy, obuwia modnego i t. w. drodze likwidacji po cenach niższej kosztu! Nie zapomnijcie!

CHAPELARIA VENUS

Stanisława Wolskiego
Rua 15 de Novembro N 118 - Róg Dr. Muricy.

ELIKSIR „NOGUEIRA“

Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

Wielce skuteczny środek czyszczący krew.

Czy zapłaciłeś już za „Świat Parański“?

piękna a jednocześnie smutna jest miłość młodzieńca, który dopiero jest w początkach kariery i musi się liczyć z każdym groszem. Dziewczyna znikła za drzwiami domu, szofer jednak czekał. Zdziwiło to młodzieńca, który przecież całą należność wypłacił do ostatniego centa.

Dlaczego pan czeka? — zapytał młodzieńca szofer.

Niewiele usłyszał w odpowiedzi. New York jest duży, a nie można przecie kazać, by człowiek wędrował pieszo z jednego końca miasta do drugiego. Toteż szofer zaprosił młodzieńca, by się bezpłatnie przejechał z nim do najbliższej stacji kolei podziemnej, a na pożegnanie wcisnął mu do ręki 5 centów. W jednej chwili, zanim się młodzieńca zorientował, szofer był już daleko.

Ślub murzynów za 3 dolary i 65 centów.

W trzeciej przygodzie świadczącej o tem, że jednak i w Stanach Zjednoczonych można znaleźć pieniądze na ulicy; chodziło o murzyna, będącego posługaczem w garażu i jego czarną narzeczoną. Oboje postanowili się pobrać skoro tylko zdobędą odpowiednią sumę pieniędzy. Gdy suma posiadana przez nich doszła już do 3 dolarów i 65 centów, uważali, że chwila odpowiednia nadeszła.

Ślub u murzynów nie jest rzeczą trudną, trzeba się tylko udać do biura, wydającego pozwolenie na ślub, za które płaci się dwa dolary, poczem należy iść do odpowiedniego duchownego

Polski Hotel BRASIL

położony w pobliżu dworca kolejowego. Piękne i wygodne pokoje wynajmuje się z utrzymaniem. — Przyjmuje się stołowników. Obiady wysła się do domu. W każdym czasie są do nabycia ciepłe i zimne potrawy, oraz doborowe trunki i szarabki. Kuchnia doskonała. Ceny od 6\$ do 15\$ dziennie; na dłuższy czas bierz się taniej. Automobil na dworcu. Telefona 822 - Rua Floriano Peixoto 98. - Curityba.
Właściciel: Leopold Rejniak

Jest do sprzedania

ziemia w latach w dobrym położeniu w miejscu Guaruapuwa.

Sprzedza się ziemię w latach i domy w dobrym stanie i w dobrym położeniu w mieście Prudentopolis.

Sprzedza się ziemię w latach i domy w dobrym położeniu w mieście Guaruapuwa.

Sprzedza się ziemię w Frqueza - Herval - Município e Comarca de Guaruapuwa.

Informacji udziela właściciel: Vinva Alfredo da Silveira Rua Afonso de Camargo N. 16 Prudentopolis

RESTAURACJA

Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 33

Smaczone obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędną pieczywo. Zawsze świeży sznycel Atlantica.

Apteka Polska

Założona w roku 1877.
JOÃO VIDAL NETO

Curityba - Rua Floriano 22 - Rog Mar. Deodoro - Parana - Telefon 482.

Wielki wybór w drogeryjach. Produkty chemiczne. Lekarstwa nacjonalne i zagraniczne. Recepty załatwia się szybko z największą ostrością.

Konsultorjum: D-rów Moreira, Borges de Macedo i t. d.

Najtańsza apteka w mieście. Złatwia się zamówienia w dzień i w nocy.

Mówi się po polsku.

CARLOS STEPHAN

Rua Dr. Trajano Reis Nr. 170 - 178

Zakład Pogrzebowy i fabryka trumien, typu europejskiego od zwyczajnych do najwykwintniejszych.

Stają się trumien, krzyżów, lichtarzy, kariatyd oraz wszelkich potrzebnych przedmiotów dekoracyjnych do uroczystości pogrzebowych. Karawan (ozdobny wóz pogrzebowy). Ceny niskie.

Za wszelkie trudności związane z urządzeniem pogrzebu, dekoracją kaplicy etc. Zakład nie pobiera żadnego wynagrodzenia. Mówi się po polsku.

Kopyta szewskie

Sprzedza się różnej miary i różnego typu kopyta szewskie od 500 rejsów w górę za parę. — CENY SĄ NISKIE.

Casa Ideal

CURITYBA - RUA JOSE BONIFACIO Nr. 9 (w pobliżu katedry)

Farby BAYER są najlepsze do farbowania wszelkich materiałów

CARLOS LUHM - Rua Riachuelo 161 - Curityba

Wesoły kącik.

KOGO WOLI.

Misjonarz angielski pyta murzyna:

— Kogo wolisz, Anglika czy francuza?

— Anglika.

— A dlaczego?

— Bo mięso z Anglików jest smaczniejsze.

Z ROZMÓWEK PIJAKA.

Polijant widzi w nocy pijanego który trzyma się latarni zawzięcie czegoś szuka na chodniku.

— Co pan tam robi?

Klucza szukam paapaanie!

— A tu pan zgubił?

— Nie, na drugiej stronie ulicy, ale tam ciemno.

— Paanie, podtrzymaj pan trochę dom, tak się kiwa, że nie mogę w żaden sposób klucza włożyć do zamku od bramy.

CO IDZIE DO NIEBA?

Pięcioletnia Irenka, oglądając szkielec człowieka:

— Mamusi, co to jest?

— To są kości umarłego człowieka.

— A wigo tylko mięso idzie do nieba, mamusi?

Pijcie tylko piwo prawdziwej marki „BODE“ BOCK - BIER z ATLANTYKI